

WYROK TRYBUNAŁU (wielka izba)

z dnia 25 lipca 2008 r. *

W sprawie C-127/08

mającej za przedmiot wnioszek o wydanie, na podstawie art. 234 WE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez High Court (Irlandia) postanowieniem z dnia 14 marca 2008 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 25 marca 2008 r., w postępowaniu:

Blaise Baheten Metock,

Hanette Eugenie Ngo Ikeng,

Christian Joel Baheten,

Samuel Zion Ikeng Baheten,

Hencheal Ikogho,

Donna Ikogho,

* Język postępowania: angielski.

Roland Chinedu,

Marlene Babucke Chinedu,

Henry Igboanusi,

Roksana Batkowska

przeciwko

Minister for Justice, Equality and Law Reform,

TRYBUNAŁ (wielka izba),

w składzie: V. Skouris, prezes, P. Jann, C.W.A. Timmermans, A. Rosas i K. Lenaerts, prezesi izb, A. Tizzano, U. Lõhmus, J.N. Cunha Rodrigues, M. Ilešič (sprawozdawca), J. Malenovský, J. Klučka, C. Toader i J.J. Kasel, sędziowie,

rzecznik generalny: M. Poiares Maduro,
sekretarz: M. Ferreira, główny administrator,

uwzględniając postanowienie prezesa Trybunału z dnia 17 kwietnia 2008 r. o zastosowaniu w sprawie trybu przyspieszonego zgodnie z art. 23a statutu Trybunału Sprawiedliwości i art. 104a akapit pierwszy regulaminu,

uwzględniając procedurę pisemną i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 3 czerwca 2008 r.,

rozważywszy uwagi przedstawione:

- w imieniu B. Bahetena Metocka, H.E. Ngo Ikeng, C.J. Bahetena oraz S.Z. Ikenga Bahetena przez M. de Blacama, SC, oraz J. Stanleya, BL, działających z upoważnienia V. Crowleya, S. Burke oraz D. Langana, solicitors,
- w imieniu H. Ikogho oraz D. Ikogho przez R. Boyle, SC, oraz G. O'Hallorana, BL, oraz A. Lowry'ego, BL, działających z upoważnienia S. Mulvihilla, solicitor,
- w imieniu R. Chinedu oraz M. Babucke Chinedu przez A. Collinsa, SC, M. Lynna, BL, oraz P. O'Shea, BL, działających z upoważnienia B. Burnsa, solicitor,
- w imieniu H. Igboanusi oraz R. Batkowskiej przez M. Forde'a, SC, oraz O. Ladenegana, BL, działających z upoważnienia K. Tunneya oraz W. Mudaha, solicitors,
- w imieniu Minister for Justice, Equality and Law Reform przez D. O'Hagana, działającego w charakterze pełnomocnika, wspieranego przez B. O'Moore'a, SC, S. Moorhead, SC, oraz D. Conlana Smytha, BL,

- w imieniu rządu czeskiego przez M. Smolka, działającego w charakterze pełnomocnika,

- w imieniu rządu duńskiego przez J. Beringa Liisberga oraz B. Weis Fogh, działających w charakterze pełnomocników,

- w imieniu rządu niemieckiego przez M. Lumme oraz J. Möllera, działających w charakterze pełnomocników,

- w imieniu rządu greckiego przez T. Papadopoulou oraz M. Michelogiannaki, działające w charakterze pełnomocników,

- w imieniu rządu cypryjskiego przez D. Lisandrou, działającego w charakterze pełnomocnika,

- w imieniu rządu maltańskiego przez S. Camilleriego, działającego w charakterze pełnomocnika,

- w imieniu rządu niderlandzkiego przez C. Wissels oraz C. ten Dam, działające w charakterze pełnomocników,

- w imieniu rządu austriackiego przez E. Riedla oraz T. Fülöp, działających w charakterze pełnomocników,

- w imieniu rządu fińskiego przez A. Guimaraes-Purokoski, działającą w charakterze pełnomocnika,

- w imieniu rządu Zjednoczonego Królestwa przez I. Rao, działającą w charakterze pełnomocnika, wspieraną przez T. Warda, barrister,

- w imieniu Komisji Wspólnot Europejskich przez D. Maidani oraz M. Wilderspina, działających w charakterze pełnomocników,

po wysłuchaniu rzecznika generalnego,

wydaje następujący

Wyrok

- ¹ Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy dyrektywy 2004/38/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie prawa obywateli Unii i członków ich rodzin do swobodnego przemieszczania się i pobytu na terytorium państw członkowskich, zmieniającej rozporządzenie (EWG) nr 1612/68 i uchylającej dyrektywy 64/221/EWG, 68/360/EWG, 72/194/EWG, 73/148/EWG, 75/34/EWG, 75/35/EWG, 90/364/EWG, 90/365/EWG i 93/96/EWG (Dz.U. L 158, s. 77, oraz sprostowanie, Dz.U. 2004, L 229, s. 35, Dz.U. 2005, L 197, s. 34 oraz Dz.U. 2007, L 204, s. 28).

- ² Wniosek ten został złożony w ramach czterech procedur kontroli sądowej wszczętych przed High Court, z których każda miała na celu uzyskanie w szczególności postanowienia certiorari, stwierdzającego nieważność decyzji, na mocy której Minister for Justice, Equality and Law Reform (minister ds. sprawiedliwości, równości szans i reformy prawa, zwany dalej „Minister for Justice”) odmówił przyznania

zezwoleń na pobyt obywatelowi państwa trzeciego będącego współmałżonkiem obywatelki Unii zamieszkującej w Irlandii.

Ramy prawne

Uregulowania wspólnotowe

3 Dyrektywa 2004/38 została przyjęta na podstawie art. 12 WE, 18 WE, 40 WE, 44 WE i 52 WE.

4 Motywy 1–5, 11, 14 i 31 tej dyrektywy mają następujące brzmienie:

„(1) Obywatelstwo Unii nadaje każdemu obywatelowi Unii podstawowe i indywidualne prawo do swobodnego przemieszczania się i pobytu na terytorium państw członkowskich, z zastrzeżeniem ograniczeń i warunków ustanowionych w traktacie i środków przyjętych w celu ich stosowania.

(2) Swobodny przepływ osób stanowi jedną z podstawowych swobód rynku wewnętrznego obejmującego przestrzeń bez granic wewnętrznych, gdzie swoboda ta jest zapewniona zgodnie z postanowieniami traktatu.

(3) Obywatelstwo Unii powinno stanowić podstawowy status obywateli państw członkowskich, w przypadku gdy korzystają z prawa do swobodnego

przemieszczania się i pobytu. Należy zatem skodyfikować i zweryfikować istniejące instrumenty wspólnotowe, które traktują oddzielnie pracowników najemnych, osoby pracujące na własny rachunek, studentów i inne osoby niezatrudnione w celu uproszczenia i wzmocnienia prawa do swobodnego przemieszczania się i pobytu wszystkich obywateli Unii.

(4) Aby odejść od takiego sektorowego i fragmentarycznego podejścia do prawa swobodnego przemieszczania się i pobytu oraz ułatwić korzystanie z tego prawa, należy przygotować jeden akt prawny [...].

(5) Prawo wszystkich obywateli Unii do swobodnego przemieszczania się i pobytu na terytorium państw członkowskich powinno być również zagwarantowane członkom ich rodzin bez względu na przynależność państwową, aby korzystanie z niego mogło opierać się na obiektywnych warunkach wolności i godności. [...]

[...]

(11) Podstawowe i osobiste prawo do pobytu w innym państwie członkowskim zostało przyznane obywatelom Unii bezpośrednio na mocy traktatu i nie jest zależne od spełnienia procedur administracyjnych.

[...]

(14) Dokumenty uzupełniające wymagane przez właściwe władze w celu wydania zaświadczenia o rejestracji lub karty pobytovej powinny być precyzyjnie określone, w celu uniknięcia rozbieżności w praktykach administracyjnych lub wykładni, stanowiącej zbytnią przeszkodę w korzystaniu z prawa pobytu obywateli Unii i członków ich rodziny.

[...]

(31) Niniejsza dyrektywa przestrzega podstawowych praw i wolności oraz stosuje się do zasad uznanych w szczególności przez Kartę praw podstawowych Unii Europejskiej. Zgodnie z zakazem dyskryminacji zawartej w karcie, państwa członkowskie powinny wdrożyć niniejszą dyrektywę bez dyskryminowania jej beneficjentów ze względu na płeć, rasę, kolor skóry, pochodzenie etniczne lub społeczne, cechy genetyczne, język, religię lub światopogląd, opinie polityczne lub wszelkie inne, przynależność do mniejszości narodowej, majątek, urodzenie, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną”.

5 Zgodnie z jej art. 1 lit. a) dyrektywa 2004/38 dotyczy w szczególności „warunk[ów] regulując[y] korzystanie z prawa swobodnego przemieszczania się i pobytu na terytorium państw członkowskich przez obywateli Unii i członków ich rodziny”.

6 Na podstawie art. 2 pkt 2 lit. a) dyrektywy 2004/38 dla celów tej dyrektywy „członek rodziny” oznacza między innymi współmałżonka.

7 Artykuł 3 ust. 1 dyrektywy 2004/38 zatytułowany „Beneficjenci” stanowi:

„Niniejszą dyrektywę stosuje się w odniesieniu do wszystkich obywateli Unii, którzy przemieszczają się do innego państwa członkowskiego lub przebywają w innym państwie członkowskim niż państwo członkowskie, którego są obywatelami, oraz do członków ich rodziny, jak zdefiniowano w art. 2 ust. 2, którzy im towarzyszą lub do nich dołączają”.

8 Artykuł 5 dyrektywy 2004/38 zatytułowany „Prawo wjazdu” stanowi:

„1. Bez uszczerbku dla przepisów dotyczących dokumentów podróży, mających zastosowanie do krajowych kontroli granicznych, państwa członkowskie przyznają obywatelom Unii prawo wjazdu na ich terytorium z ważnym dokumentem tożsamości lub paszportem oraz przyznają prawo wjazdu na ich terytorium członkom rodziny, którzy nie są obywatelami jednego z państw członkowskich, z ważnym paszportem.

[...]

2. Członkowie rodziny, którzy nie są obywatelami państwa członkowskiego, są jedynie zobowiązani posiadać wizę wjazdową zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 539/2001 lub, w określonym przypadku, prawem krajowym. Do celów niniejszej dyrektywy posiadanie ważnej karty pobytovej, określonej w art. 10, zwalnia takich członków rodziny z wymogu posiadania wizy.

[...]

5. Państwo członkowskie może wymagać od zainteresowanych osób zgłoszenia swojej obecności na jego terytorium w racjonalnym i niedyskryminującym terminie. Niedopełnienie takiego wymogu przez zainteresowane osoby może podlegać proporcjonalnym i niedyskryminującym karom”.

9 Zgodnie z art. 7 dyrektywy 2004/38 zatytułowanym „Prawo pobytu przez okres przekraczający trzy miesiące”:

„1. Wszyscy obywatele Unii posiadają prawo pobytu na terytorium innego państwa członkowskiego przez okres dłuższy niż trzy miesiące, jeżeli:

- a) są pracownikami najemnymi lub osobami pracującymi na własny rachunek w przyjmującym państwie członkowskim; lub

- b) posiadają wystarczające zasoby dla siebie i członków ich rodziny, aby nie stanowić obciążenia dla systemu pomocy społecznej przyjmującego państwa członkowskiego w okresie pobytu, oraz są objęci pełnym ubezpieczeniem zdrowotnym w przyjmującym państwie członkowskim; lub

- c) — są zapisani do instytucji prywatnej lub publicznej, uznanej lub finansowanej przez przyjmujące państwo członkowskie na podstawie przepisów prawnych lub praktyki administracyjnej, zasadniczo w celu odbycia studiów, włącznie z kształceniem zawodowym; oraz

- są objęci pełnym ubezpieczeniem zdrowotnym w przyjmującym państwie członkowskim i zapewnią odpowiednią władzę krajową, za pomocą oświadczenia lub innego równoważnego środka według własnego wyboru, że posiadają wystarczające zasoby dla siebie i członków rodziny, aby nie stanowić obciążenia dla systemu pomocy społecznej przyjmującego państwa członkowskiego w okresie ich pobytu; [...]

[...]

2. Prawo pobytu przewidziane w ust. 1 rozciąga się na członków rodziny, którzy nie są obywatelami jednego z państw członkowskich, towarzyszących lub dołączających do obywatela Unii w przyjmującym państwie członkowskim, o ile tacy obywatele Unii spełniają warunki określone w ust. 1 lit. a), b) lub c).

[...]”.

10 Artykuł 9 dyrektywy 2004/38 zatytułowany „Formalności administracyjne dla członków rodziny, którzy nie są obywatelami jednego z państw członkowskich” stanowi:

„1. Państwa członkowskie wydają kartę pobytową członkom rodziny obywatela Unii, którzy nie są obywatelami jednego z państw członkowskich, jeżeli planowany okres pobytu przekracza trzy miesiące.

2. Nieprzekraczalny termin dla złożenia wniosku o kartę pobytową nie może być krótszy niż trzy miesiące od dnia przyjazdu.

3. Niedopełnienie wymogu złożenia wniosku o kartę pobytową przez zainteresowaną osobę może podlegać proporcjonalnym i niedyskryminującym karom”.

11 Zgodnie z art. 10 dyrektywy 2004/38 zatytułowanym „Wydawanie kart pobytowych”:

„1. Prawo pobytu dla członków rodziny obywatela Unii, którzy nie są obywatelami jednego z państw członkowskich, zostaje stwierdzone poprzez wydanie dokumentu zwanego »Karta pobytowa członka rodziny obywatela Unii« nie później niż sześć miesięcy od dnia, w którym złożyli wniosek. Zaświadczenie o złożeniu wniosku na kartę pobytową jest wydawane bezzwłocznie.

2. W celu wydania karty pobytowej państwa członkowskie wymagają okazania następujących dokumentów:

a) ważnego paszportu;

- b) dokumentu poświadczającego istnienie więzi rodzinnych lub zarejestrowanego związku;

- c) zaświadczenia o rejestracji lub — w przypadku braku systemu rejestracji — jakiegokolwiek innego dowodu pobytu w przyjmującym państwie członkowskim obywatela Unii, któremu towarzyszą lub do którego dołączają;

- d) w przypadkach objętych art. 2 ust. 2 lit. c) i d), udokumentowanego dowodu, że warunki w nim ustanowione zostały spełnione;

[...]”.

¹² Artykuł 27 ust. 1 i 2 dyrektywy 2004/38, zawarty w rozdziale VI, zatytułowanym „Ograniczenia w prawie wjazdu i prawie pobytu uzasadnione względami porządku publicznego, bezpieczeństwa publicznego lub zdrowia publicznego”, stanowi:

„1. Z zastrzeżeniem przepisów niniejszego rozdziału państwa członkowskie mogą ograniczyć swobodę przemieszczania się i pobytu obywateli Unii i członków ich rodziny, bez względu na przynależność państwową, kierując się względami porządku publicznego, bezpieczeństwa publicznego lub zdrowia publicznego. Na względy te nie można się powoływać do celów gospodarczych.

2. Środki podjęte ze względów porządku publicznego lub bezpieczeństwa publicznego muszą być zgodne z zasadą proporcjonalności i opierać się wyłącznie na indywidualnym zachowaniu danej osoby. Wcześniejsza karalność nie może sama w sobie stanowić podstaw do podjęcia takich środków.

Indywidualne zachowanie danej osoby musi stanowić rzeczywiste, aktualne i dostatecznie poważne zagrożenie narażające jeden z podstawowych interesów społecznych. Nie są dopuszczalne uzasadnienia, które nie są bezpośrednio związane z danym indywidualnym przypadkiem lub opierają się na względach ogólnej prewencji”.

- 13 Zgodnie z art. 35 dyrektywy 2004/38 zatytułowanym „Nadużycie praw”:

„Państwa członkowskie mogą przyjąć niezbędne środki w celu odmowy, zniesienia lub wycofania jakiegokolwiek prawa przyznanego niniejszą dyrektywą w przypadku nadużycia praw lub oszustw, na przykład małżeństw fikcyjnych. Wszelkie środki tego typu muszą być proporcjonalne i podlegają zabezpieczeniom proceduralnym przewidzianym w art. 30 i 31”.

- 14 Na mocy art. 38 dyrektywy 2004/38 uchylone zostały w szczególności art. 10 i 11 rozporządzenia Rady (EWG) nr 1612/68 z dnia 15 października 1968 r. w sprawie swobodnego przepływu pracowników wewnątrz Wspólnoty (Dz.U. L 257, s. 2), zmienionego rozporządzeniem Rady (EWG) nr 2434/92 z dnia 27 lipca 1992 r. (Dz.U. L 245, s. 1, zwanego dalej „rozporządzeniem nr 1612/68”).

Uregulowania krajowe

- 15 W dniu właściwym dla okoliczności faktycznych sprawy przed sądem krajowym transpozycja dyrektywy 2004/38 do prawa irlandzkiego została dokonana European Communities (Free Movement of Persons) (n° 2) Regulations 2006 [ustawą z 2006 r. w sprawie swobodnego przepływu osób we Wspólnotach Europejskich] z dnia 18 grudnia 2006 r., która weszła w życie w dniu 1 stycznia 2007 r. (zwaną dalej „ustawą z 2006 r.”).

16 Artykuł 3 ust. 1 i 2 ustawy z 2006 r. stanowi:

„1. Niniejsza ustawa znajduje zastosowanie wobec:

- a) obywateli Unii,
- b) z zastrzeżeniem ust. 2, upoważnionych członków rodziny obywateli Unii, którzy sami nie są obywatelami Unii oraz
- c) z zastrzeżeniem ust. 2, dopuszczonych członków rodziny obywateli Unii.

2. Niniejsza ustawa znajduje zastosowanie wobec członka rodziny, wyłącznie jeśli członek rodziny przebywa zgodnie z prawem w innym państwie członkowskim oraz

- a) ubiega się o wjazd na terytorium państwa w towarzystwie obywatela Unii, w stosunku do którego jest członkiem rodziny lub
- b) ubiega się o dołączenie do obywatela Unii, w stosunku do którego jest członkiem rodziny, przebywającego zgodnie z prawem na terytorium państwa”.

17 W rozumieniu art. 3 ustawy z 2006 r. „upoważnieni członkowie rodziny obywateli Unii” obejmują współmałżonków obywateli Unii.

Postępowanie przed sądem krajowym

Sprawa Metock

- 18 B. Baheten Metock jest obywatelem Kamerunu. Przybył do Irlandii w dniu 23 czerwca 2006 r. i zwrócił się z wnioskiem o uzyskanie azylu politycznego. Wniosek ten został oddalony w dniu 28 lutego 2007 r.
- 19 H.E. Ngo Ikeng, urodzona jako obywatelka Kamerunu, uzyskała obywatelstwo brytyjskie. Od końca 2006 r. przebywa ona i pracuje w Irlandii.
- 20 B. Baheten Metock i H.E. Ngo Ikeng poznali się w Kamerunie w 1994 r. i pozostawali w związku od tego czasu. Mają dwójkę dzieci, urodzonych odpowiednio w 1998 r. i 2006 r. W dniu 12 października 2006 r. zawarli w Irlandii związek małżeński.
- 21 W dniu 6 listopada 2006 r. B. Baheten Metock wystąpił z wnioskiem o kartę pobytową w Irlandii jako współmałżonek obywatela Unii, pracującego i zamieszkującego w Irlandii. Decyzją Minister for Justice z dnia 28 czerwca 2007 r. wniosek B. Baheten Metocka został oddalony z uwagi na fakt, że B. Baheten Metock nie spełniał warunku przybywania zgodnie z prawem w innym państwie członkowskim przed przybyciem do Irlandii, zgodnie z wymogiem ustanowionym w art. 3 ust. 2 ustawy z 2006 r.
- 22 B. Baheten Metock, H.E. Ngo Ikeng oraz ich dzieci zaskarżyli tę decyzję.

Sprawa Ikogho

- 23 H. Ikogho, obywatel państwa trzeciego, przybył do Irlandii w listopadzie 2004 r. i złożył wniosek o uzyskanie azylu politycznego. Wniosek ten został oddalony i w dniu 15 września 2005 r. Minister for Justice wydał decyzję o wydaleniu H. Ikogha z kraju. Skarga na decyzję o wydaleniu została oddalona przez High Court postanowieniem z dnia 19 czerwca 2007 r.
- 24 D. Ikogho, jest obywatelką Zjednoczonego Królestwa i obywatelką Unii, zamieszkującą i pracującą w Irlandii od października 1996 r.
- 25 H. i D. Ikogho poznali się w Irlandii w grudniu 2004 r. i zawarli w tym państwie związek małżeński w dniu 7 czerwca 2006 r.
- 26 W dniu 6 lipca 2006 r. H. Ikogho wystąpił z wnioskiem o kartę pobytową w Irlandii jako współmałżonek obywatela Unii, pracującego i zamieszkującego w Irlandii. Wniosek ten został oddalony decyzją Minister for Justice z dnia 12 stycznia 2007 r. z uwagi na fakt, że w świetle decyzji o wydaleniu z kraju z dnia 15 września 2005 r. H. Ikogho w dniu zawarcia związku małżeńskiego przebywał w Irlandii niezgodnie z prawem.
- 27 H. i D. Ikogho zaskarżyli tę decyzję.

Sprawa Chinedu

- 28 R. Chinedu, obywatel nigeryjski, przybył do Irlandii w grudniu 2005 r. i wystąpił z wnioskiem o udzielenie azylu politycznego. Wniosek ten został oddalony w dniu 8 sierpnia 2006 r. M. Babucke jest przebywającą w Irlandii obywatelką Niemiec.

- 29 R. Chinedu i M. Babucke w dniu 3 lipca 2006 r. zawarli w Irlandii związek małżeński.
- 30 R. Chinedu wystąpił z wnioskiem o kartę pobytową w Irlandii jako współmałżonek obywatela Unii, który to wniosek Minister for Justice otrzymał w dniu 1 sierpnia 2006 r. Decyzją Minister for Justice z dnia 17 kwietnia 2007 r. wniosek ten został oddalony z uwagi na fakt, że R. Chinedu nie spełniał warunku przebywania zgodnie z prawem w innym państwie członkowskim przed przybyciem do Irlandii, zgodnie z wymogiem ustanowionym w art. 3 ust. 2 ustawy z 2006 r.
- 31 R. Chinedu i M. Babucke zaskarżyli tę decyzję.

Sprawa Igboanusi

- 32 H. Igboanusi, obywatel nigeryjski, przybył do Irlandii i w dniu 2 kwietnia 2004 r. zwrócił się z wnioskiem o udzielenie azylu politycznego. Wniosek ten został oddalony w dniu 31 maja 2005 r. i w dniu 15 września 2005 r. Minister for Justice wydał decyzję o wydaleniu H. Igboanusi z kraju.
- 33 R. Batkowska, obywatelka polska, przebywa i pracuje w Irlandii od kwietnia 2006 r.
- 34 H. Igboanusi i R. Batkowska poznali się w Irlandii i zawarli tam związek małżeński w dniu 24 listopada 2006 r.
- 35 W dniu 27 lutego 2007 r. H. Igboanusi wystąpił z wnioskiem o kartę pobytową w Irlandii jako współmałżonek obywatela Unii. Decyzją Minister for Justice z dnia 27 sierpnia 2007 r. wniosek ten został oddalony z uwagi na fakt, że H. Igboanusi nie

spełniał warunku przebywania zgodnie z prawem w innym państwie członkowskim przed przybyciem do Irlandii, zgodnie z wymogiem ustanowionym w art. 3 ust. 2 ustawy z 2006 r.

36 H. Igboanusi i R. Batkowska zaskarżyli tę decyzję.

37 W dniu 16 listopada 2007 r. H. Igboanusi został zatrzymany i umieszczony w areszcie w ramach wykonania decyzji o wydaleniu go z kraju. W grudniu 2007 r. został wydany do Nigerii.

Postępowanie przed sądem krajowym i pytania prejudycjalne

38 Cztery sprawy zostały połączone w postępowaniu przed sądem krajowym.

39 Wszyscy skarżący przed sądem krajowym twierdzili, że art. 3 ust. 2 ustawy z 2006 r. jest niezgodny z dyrektywą 2004/38.

40 Podnieśli oni, że obywatele państw trzecich, będący współmałżonkami obywateli Unii, mają pochodne i zależne od prawa obywatela Unii prawo przemieszczania się i pobytu w państwie członkowskim innym niż państwo, którego obywatelstwo posiada ten obywatel Unii, wynikające wyłącznie z więzi rodzinnej.

41 Dyrektywa 2004/38 reguluje w sposób wyczerpujący warunki wjazdu do państwa członkowskiego i pobytu w tym państwie obywatela Unii, który jest obywatelem innego państwa członkowskiego, i członków jego rodziny, co oznacza, że państwa członkowskie nie są uprawnione do ustanowienia dodatkowych warunków. Ponieważ dyrektywa ta nie przewiduje w żadnym razie warunku wcześniejszego pobytu zgodnie

z prawem w innym państwie członkowskim, takiego jak nałożony w irlandzkich przepisach, przepisy te nie są zgodne z prawem wspólnotowym.

- 42 Skarżący w postępowaniu przed sądem krajowym twierdzili również, że obywatel państwa trzeciego, który staje się członkiem rodziny obywatela Unii w czasie pobytu tego ostatniego w państwie członkowskim innym niż państwo, którego obywatelstwo posiada, towarzyszy temu obywatelowi w rozumieniu art. 3 ust. 1 i art. 7 ust. 2 dyrektywy 2004/38.
- 43 Minister for Justice odpowiedział, że dyrektywa 2004/38 nie sprzeciwia się warunkowi wcześniejszego pobytu zgodnie z prawem w innym państwie członkowskim, ustanowionemu w art. 3 ust. 2 ustawy z 2006 r.
- 44 Między państwami członkowskimi i Wspólnotą obowiązuje podział kompetencji, na mocy którego państwa członkowskie posiadają kompetencję w przedmiocie przyjęcia w państwie członkowskim obywateli państw trzecich spoza terytorium wspólnotowego, a Wspólnota posiada kompetencję w zakresie regulowania przemieszczania się obywateli Unii i członków ich rodzin wewnątrz Unii.
- 45 Dyrektywa 2004/38 pozostawiałaby zatem państwom członkowskim swobodne uznanie w zakresie nałożenia na obywateli państw trzecich, będących współmałżonkami obywateli Unii, warunku wcześniejszego pobytu zgodnie z prawem w innym państwie członkowskim. Ponadto zgodność tego warunku z prawem wspólnotowym wynikałaby z wyroków z dnia 23 września 2003 r. w sprawie C-109/01 Akrich, Rec. s. I-9607 oraz z dnia 9 stycznia 2007 r. w sprawie C-1/05 Jia, Zb.Orz. s. I-1.
- 46 Sąd krajowy podkreśla, że żadne z małżeństw w postępowaniu przed sądem krajowym nie jest małżeństwem fikcyjnym.

Uznając, że rozstrzygnięcie sporu w postępowaniu przed sądem krajowym wymaga dokonania wykładni dyrektywy 2004/38, High Court postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:

„1) Czy dyrektywa 2004/38/WE zezwala państwu członkowskiemu na wprowadzenie ogólnego wymogu, zgodnie z którym współmałżonek obywatela Unii, będący obywatelem państwa trzeciego musi zgodnie z prawem przebywać w innym państwie członkowskim przed przybyciem do przyjmującego państwa członkowskiego, aby móc korzystać z uregulowań dyrektywy 2004/38/WE?

2) Czy art. 3 ust. 1 dyrektywy 2004/38/WE obejmuje swym zakresem stosowania obywatela państwa trzeciego, który:

— jest współmałżonkiem obywatela Unii zamieszkującego w przyjmującym państwie członkowskim i spełniającego warunki wymienione w art. 7 ust. 1 lit. a), b) lub c) oraz

— przebywa wówczas w przyjmującym państwie członkowskim z obywatelem Unii jako swym współmałżonkiem,

bez względu na to, kiedy i gdzie małżeństwo zostało zawarte lub kiedy i jak obywatel państwa trzeciego przybył do przyjmującego państwa członkowskiego?

3) W przypadku odpowiedzi przeczącej na powyższe pytanie, czy art. 3 ust. 1 dyrektywy 2004/38/WE obejmuje swym zakresem stosowania współmałżonka obywatela Unii, będącego obywatelem państwa trzeciego, który:

- jest współmałżonkiem obywatela Unii zamieszkującego w przyjmującym państwie członkowskim i spełniającego warunki wymienione w art. 7 ust. 1 lit. a), b) lub c) oraz

- przebywa w przyjmującym państwie członkowskim z obywatelem Unii jako swym małżonkiem,

- przybył do przyjmującego państwa członkowskiego niezależnie od obywatela Unii, oraz

- następnie zawarł związek małżeński z obywatelem Unii w przyjmującym państwie członkowskim?”.

W przedmiocie pytania pierwszego

⁴⁸ W pytaniu pierwszym sąd krajowy dąży do ustalenia, czy dyrektywa 2004/38 sprzeciwia się obowiązywaniu przepisów państwa członkowskiego, które wymagają, aby dla skorzystania z przepisów tej dyrektywy obywatel państwa trzeciego, będący współmałżonkiem obywatela Unii zamieszkującego w tym państwie członkowskim, którego obywatelstwa nie posiada, przebywał wcześniej zgodnie z prawem w innym państwie członkowskim przed przybyciem do przyjmującego państwa członkowskiego.

⁴⁹ Po pierwsze, należy stwierdzić, że w odniesieniu do członków rodziny obywatela Unii żaden przepis dyrektywy 2004/38 nie uzależnia stosowania tej dyrektywy od warunku, zgodnie z którym musieliby oni przebywać wcześniej w innym państwie członkowskim.

- 50 Zgodnie bowiem z jej art. 3 ust. 1 dyrektywa 2004/38 znajduje zastosowanie do wszystkich obywateli Unii, którzy przemieszczają się do innego państwa członkowskiego lub przebywają w innym państwie członkowskim niż państwo członkowskie, którego są obywatelami, oraz do członków ich rodziny, jak zdefiniowano w art. 2 ust. 2 tej dyrektywy, którzy im towarzyszą lub do nich dołączają w tym państwie członkowskim. Tymczasem definicja członków rodziny, zawarta w art. 2 pkt 2 dyrektywy 2004/38 nie ustanawia rozróżnienia w zależności od faktu, czy przebywali oni zgodnie z prawem, czy też nie w innym państwie członkowskim.
- 51 Należy również podkreślić, że art. 5, 6 ust. 2 i art. 7 ust. 2 dyrektywy 2004/38 przyznają prawo wjazdu, prawo pobytu przez okres nieprzekraczający trzech miesięcy i prawo pobytu przez okres przekraczający trzy miesiące w przyjmującym państwie członkowskim obywatelom państw trzecich, będącym członkami rodziny obywatela Unii, któremu towarzyszą lub do którego dołączają w tym państwie członkowskim, bez odwoływania się do miejsca lub warunków ich pobytu przed przybyciem do rzeczonoego państwa członkowskiego.
- 52 W szczególności art. 5 ust. 2 akapit pierwszy dyrektywy 2004/38 stanowi, że obywatele państw trzecich, będący członkami rodziny obywatela Unii, są zobowiązani posiadać wizę wjazdową, chyba że posiadają ważną kartę pobytową, o której mowa w art. 10 tej dyrektywy. W zakresie, w jakim, jak wynika z art. 9 ust. 1 i art. 10 ust. 1 dyrektywy 2004/38, karta pobytowa jest dokumentem, stwierdzającym prawo pobytu przez okres przekraczający trzy miesiące w państwie członkowskim członków rodziny obywatela Unii, którzy nie mają obywatelstwa państwa członkowskiego fakt, że wskazany art. 5 ust. 2 przewiduje wjazd do przyjmującego państwa członkowskiego członków rodziny obywatela Unii, którzy nie posiadają karty pobytowej, świadczy, że dyrektywa 2004/38 może znajdować zastosowanie również do członków rodziny, którzy nie przebywali wcześniej zgodnie z prawem w innym państwie członkowskim.
- 53 Ponadto art. 10 ust. 2 dyrektywy 2004/38, który wymienia w sposób wyczerpujący dokumenty, o których przedstawienie mogą zostać poproszeni obywatele państw trzecich, będący członkami rodziny obywatela Unii, w przyjmującym państwie członkowskim w celu uzyskania karty pobytowej, nie przewiduje możliwości, że przyjmujące państwo członkowskie może zażądać dokumentów poświadczających ewentualne wcześniejsze przebywanie zgodnie z prawem w innym państwie członkowskim.

- 54 W tej sytuacji wykładni dyrektywy 2004/38 należy dokonywać w ten sposób, że znajduje ona zastosowanie do wszystkich obywateli państw trzecich, będących członkami rodziny obywatela Unii, w rozumieniu art. 2 pkt 2 tej dyrektywy, którzy towarzyszą obywatelowi Unii lub dołączają do niego w państwie członkowskim innym niż państwo, którego obywatelstwo posiada ten obywatel Unii, oraz że przyznaje im prawo wjazdu i prawo pobytu w tym państwie członkowskim niezależnie od faktu, czy dany obywatel państwa trzeciego przebywał wcześniej zgodnie z prawem w innym państwie członkowskim.
- 55 Taką wykładnię potwierdza orzecznictwo Trybunału dotyczące aktów prawa pochodnego w przedmiocie swobodnego przepływu osób, przyjętych przed przyjęciem dyrektywy 2004/38.
- 56 Jeszcze przed przyjęciem dyrektywy 2004/38 prawodawca wspólnotowy uznał znaczenie, jakie ma zagwarantowanie ochrony życia rodzinnego obywateli państw członkowskich dla usunięcia przeszkód w wykonywaniu podstawowych swobód zagwarantowanych traktatem WE (wyroki: z dnia 11 lipca 2002 r. w sprawie C-60/00 Carpenter, Rec. s. I-6279, pkt 38; z dnia 25 lipca 2002 r. w sprawie C-459/99 MRAX, Rec. s. I-6591, pkt 53; z dnia 14 kwietnia 2005 r. w sprawie C-157/03 Komisja przeciwko Hiszpanii, Zb.Orz. s. I-2911, pkt 26; z dnia 31 stycznia 2006 r. w sprawie C-503/03 Komisja przeciwko Hiszpanii, Zb.Orz. s. I-1097, pkt 41; z dnia 27 kwietnia 2006 r. w sprawie C-441/02 Komisja przeciwko Niemcom, Zb.Orz. s. I-3449, pkt 109 oraz z dnia 11 grudnia 2007 r. w sprawie C-291/05 Eind, Zb.Orz. s. I-10719, pkt 44).
- 57 W tym celu prawodawca wspólnotowy w rozporządzeniu nr 1612/68 i dyrektywach dotyczących swobodnego przepływu osób przyjętych przed przyjęciem dyrektywy 2004/38 rozszerzył w istotnym zakresie zastosowanie prawa wspólnotowego w przedmiocie wjazdu i pobytu na terytorium państw członkowskich na obywateli państw trzecich, będących współmałżonkami obywateli państw członkowskich (zob. podobnie ww. wyrok z dnia 31 stycznia 2006 r. w sprawie Komisja przeciwko Hiszpanii, pkt 41).
- 58 Prawdą jest, że Trybunał w pkt 50 i 51 ww. wyroku w sprawie Akrich orzekł, że dla skorzystania z praw ustanowionych w art. 10 rozporządzenia nr 1612/68 obywatel państwa trzeciego, będący współmałżonkiem obywatela Unii, powinien przebywać zgodnie z prawem w państwie członkowskim w momencie przeprowadzki do państwa członkowskiego, do którego przenosi się lub przeniósł się obywatel Unii.

Wniosek ten należy jednak poddać ponownie pod rozważę. Korzystanie z tych praw nie może bowiem zależeć od wcześniejszego przebywania takiego współmałżonka zgodnie z prawem w innym państwie członkowskim (zob. podobnie ww. wyroki: w sprawie MRAX, pkt 59 i z dnia 14 kwietnia 2005 r. w sprawie Komisja przeciwko Hiszpanii, pkt 28).

- 59 Taką samą wykładnię należy tym bardziej przyjąć w odniesieniu do dyrektywy 2004/38, która wprowadziła zmiany do rozporządzenia nr 1612/68 i uchyliła wcześniejsze dyrektywy dotyczące swobodnego przepływu osób. Jak wynika bowiem z jej motywu 3, dyrektywa 2004/38 ma w szczególności na celu „wzmocnieni[e] prawa do swobodnego przemieszczania się i pobytu wszystkich obywateli Unii”, tak aby na mocy tej dyrektywy obywatelom Unii przysługiwało nie mniej praw niż na mocy aktów prawa pochodnego, które dyrektywa ta zmieniła lub uchyliła.
- 60 Po drugie, powyższa wykładnia dyrektywy 2004/38 jest zgodna z podziałem kompetencji między państwami członkowskimi i Wspólnotą.
- 61 Nie ulega wątpliwości, że Wspólnota opiera swoją kompetencję do podejmowania środków koniecznych dla realizacji swobodnego przemieszczania się obywateli Unii na art. 18 ust. 2 WE, art. 40 WE, 44 WE i 52 WE, które były podstawą przyjęcia między innymi dyrektywy 2004/38.
- 62 W związku z tym, jak zostało podkreślone w pkt 56 niniejszego wyroku, gdyby obywatelom Unii nie zezwolono na prowadzenie normalnego życia rodzinnego w przyjmującym państwie członkowskim, korzystanie ze swobód zagwarantowanych im traktatem byłoby poważnie utrudnione.
- 63 W ramach kompetencji przyznanej na mocy wskazanych przepisów traktatu prawodawca wspólnotowy może uregulować warunki wjazdu i pobytu członków rodziny obywatela Unii na terytorium państw członkowskich, w sytuacji gdy fakt, że obywatelowi Unii nie może towarzyszyć jego rodzina lub że rodzina ta nie może do niego dołączyć w przyjmującym państwie członkowskim, mogłby naruszać jego swobodę przemieszczania się, zniechęcając go do korzystania z przysługujących mu prawa wjazdu i prawa pobytu w tym państwie członkowskim.

- 64 Tymczasem odmowa ze strony przyjmującego państwa członkowskiego przyznania prawa wjazdu i prawa pobytu członkom rodziny obywatela Unii może zniechęcić go do przemieszczania się lub pozostawiania w tym państwie członkowskim, również jeśli członkowie jego rodziny nie przebywają dotychczas zgodnie z prawem na terytorium innego państwa członkowskiego.
- 65 Wynika z tego, że prawodawca wspólnotowy ma kompetencję w zakresie regulowania, tak jak w dyrektywie 2004/38, wjazdu i pobytu obywateli państw trzecich, będących członkami rodziny obywatela Unii, w państwie członkowskim, w którym obywatel ten korzysta z przysługującego mu prawa swobodnego przemieszczania się także, jeśli członkowie rodziny nie przebywali wcześniej zgodnie z prawem w innym państwie członkowskim.
- 66 Należy zatem odrzucić stanowisko Minister for Justice oraz niektórych rządów, które przedstawiły uwagi, zgodnie z którym państwa członkowskie mają wyłączną kompetencję, z zastrzeżeniem tytułu IV, części trzeciej traktatu, w zakresie regulowania pierwszego wjazdu na terytorium wspólnotowe członków rodziny obywatela Unii, którzy są obywatelami państw trzecich.
- 67 Ponadto przyznanie państwom członkowskim wyłącznej kompetencji w zakresie udzielenia zezwolenia na wjazd i pobyt lub odmowy wjazdu i pobytu na ich terytorium obywatelom państw trzecich, będącym członkami rodzin obywateli Unii, którzy nie przebywali wcześniej zgodnie z prawem w innym państwie członkowskim, powodowałoby, że swoboda przemieszczania się obywateli Unii w państwie członkowskim, którego nie są obywatelami, różniłaby się w poszczególnych państwach członkowskich, w zależności od przepisów prawa krajowego dotyczących imigracji, gdyż niektóre państwa członkowskie zezwalałyby na wjazd i pobyt członków rodziny obywatela Unii, a inne odmawiałyby takiego wjazdu i pobytu.
- 68 Taki skutek byłby niezgodny z celem, o którym mowa w art. 3 ust. 1 lit. c) WE, jakim jest rynek wewnętrzny, charakteryzujący się zniesieniem między państwami członkowskimi przeszkód w swobodnym przepływie osób. Ustanowienie wewnętrznego rynku zakłada, że warunki wjazdu i pobytu obywatela Unii w państwie członkowskim, którego obywatelstwa nie posiada, będą takie same we wszystkich państwach członkowskich. W rezultacie swobodę przemieszczania się obywateli Unii należy rozumieć jako prawo opuszczenia każdego państwa członkowskiego i w szczególności państwa członkowskiego, którego obywatelstwo posiada obywatel Unii, w celu osiedlenia się,

na takich samych warunkach, w każdym państwie członkowskim, innym niż państwo członkowskie, którego obywatelstwo posiada obywatel Unii.

69 Co więcej, stanowisko wspomniane w pkt 66 niniejszego wyroku prowadziłyby do paradoksalnego rezultatu, że państwo członkowskie byłoby zobowiązane, na mocy dyrektywy Rady 2003/86/WE z dnia 22 września 2003 r. w sprawie prawa do łączenia rodzin (Dz.U. L 251, s. 12), do zezwolenia na wjazd i pobyt współmałżonka obywatela państwa trzeciego zamieszkującego zgodnie z prawem na jego terytorium, jeżeli współmałżonek ten nie zamieszkuje zgodnie z prawem w innym państwie członkowskim, ale mogłoby odmówić wjazdu i pobytu współmałżonkowi obywatela Unii w takiej samej sytuacji.

70 W rezultacie dyrektywa 2004/38 przyznaje wszystkim obywatelom państw trzecich, będącym członkami rodziny obywatela Unii w rozumieniu art. 2 pkt 2 tej dyrektywy, którzy towarzyszą temu obywatelowi Unii lub dołączają do niego w państwie członkowskim innym niż państwo członkowskie, którego ma on obywatelstwo, prawo wjazdu i prawo pobytu w przyjmującym państwie członkowskim, niezależnie od faktu, czy taki obywatel państwa trzeciego przebywał wcześniej zgodnie z prawem w innym państwie członkowskim.

71 Minister for Justice oraz kilka rządów, które przedstawiły uwagi, podnoszą jednak, że wobec silnej presji migracyjnej konieczne jest kontrolowanie imigracji na zewnętrznych granicach Wspólnoty, co zakłada badanie w każdym poszczególnym przypadku okoliczności towarzyszących pierwszemu wjazdowi na terytorium wspólnotowe. Tymczasem wykładnia dyrektywy 2004/38 zakazująca państwu członkowskiemu ustanowienia wymogu wcześniejszego przebywania zgodnie z prawem w innym państwie członkowskim naruszałaby uprawnienie państw członkowskich do kontrolowania imigracji na ich zewnętrznych granicach.

72 Minister for Justice twierdzi w szczególności, że taka wykładnia miałaby poważne skutki wobec państw członkowskich, powodując istotny wzrost liczby osób mogących korzystać z prawa pobytu we Wspólnocie.

- 73 W związku z tym należy odpowiedzieć, że po pierwsze, prawo wjazdu i prawo pobytu w państwie członkowskim na mocy dyrektywy 2004/38 przysługuje nie wszystkim obywatelom państw trzecich, ale wyłącznie tym, którzy są członkami rodziny, w rozumieniu art. 2 pkt 2 tej dyrektywy, obywatela Unii, który skorzystał z przysługującego mu prawa swobodnego przemieszczania się w państwie członkowskim innym niż państwo członkowskie, którego obywatelstwo posiada.
- 74 Po drugie, dyrektywa 2004/38 nie odbiera państwu członkowskim wszystkich uprawnień w zakresie kontroli wjazdu na ich terytorium członków rodziny obywateli Unii. Na mocy bowiem rozdziału VI rzeczony dyrektywy państwa członkowskie mogą w uzasadnionych przypadkach ograniczyć prawo wjazdu i prawo pobytu z uwagi na względy porządku publicznego, bezpieczeństwa publicznego lub zdrowia publicznego. Taka odmowa ma być oparta na indywidualnym zbadaniu danego przypadku.
- 75 Ponadto zgodnie z art. 35 dyrektywy 2004/38 państwa członkowskie mogą przyjąć niezbędne środki w celu odmowy, zniesienia lub wycofania jakiegokolwiek prawa przyznanego tą dyrektywą w przypadku nadużycia praw lub oszustw, na przykład małżeństw fikcyjnych, przy czym wszelkie środki tego typu muszą być proporcjonalne i podlegać zabezpieczeniom proceduralnym przewidzianym w rzeczony dyrektywie.
- 76 Rządy te twierdzą również, że wskazana wykładnia dyrektywy 2004/38 prowadziłyby do nieuzasadnionej odwrotnej dyskryminacji w zakresie, w jakim obywatele przyjmującego państwa członkowskiego, którzy nigdy nie skorzystali z przysługującego im prawa swobodnego przemieszczania się, nie mogliby wywieść z prawa wspólnotowego prawa wjazdu i pobytu wobec członków ich rodziny, którzy są obywatelami państw trzecich.
- 77 W związku z tym, zgodnie z utrwalonym orzecznictwem uznano, że normy traktatu w dziedzinie swobodnego przepływu osób i akty wydane dla ich wykonania nie mogą mieć zastosowania do działań, które nie mają żadnego łącznika z jakąkolwiek sytuacją regulowaną przez prawo wspólnotowe i których wszystkie elementy o zasadniczym znaczeniu zamykają się w obrębie jednego państwa członkowskiego (wyrok z dnia 1 kwietnia 2008 r. w sprawie C-212/06 *Gouvernement de la Communauté française i gouvernement wallon*, Zb.Orz. s. I-1683, pkt 33).

- 78 Ewentualna różnica w traktowaniu między tymi obywatelami Unii i obywatelami Unii, którzy skorzystali z przysługującej im swobody przemieszczania się w odniesieniu do wjazdu i pobytu członków ich rodziny, nie jest objęta zakresem zastosowania prawa wspólnotowego.
- 79 Ponadto należy przypomnieć, że wszystkie państwa członkowskie są stronami europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzonej w Rzymie w dniu 4 listopada 1950 r., która w art. 8 ustanawia prawo do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego.
- 80 Na pytanie pierwsze należy zatem odpowiedzieć, że dyrektywa 2004/38 sprzeciwia się obowiązywaniu przepisów państwa członkowskiego, które wymagają, dla skorzystania z przepisów tej dyrektywy, aby obywatel państwa trzeciego, będący współmałżonkiem obywatela Unii zamieszkującego w tym państwie członkowskim, którego obywatelstwa nie posiada, przebywał wcześniej zgodnie z prawem w innym państwie członkowskim, przed jego przybyciem do przyjmującego państwa członkowskiego.

W przedmiocie pytania drugiego

- 81 W pytaniu drugim sąd krajowy dąży do ustalenia, czy współmałżonek obywatela Unii, który skorzystał z przysługującego mu prawa swobodnego przemieszczania się, osiedlając się w państwie członkowskim, którego obywatelstwa nie posiada, towarzyszy temu obywatelowi lub dołącza do niego w rozumieniu art. 3 ust. 1 dyrektywy 2004/38 i w rezultacie korzysta z przepisów tej dyrektywy, niezależnie od daty i miejsca zawarcia związku małżeńskiego oraz okoliczności jego wjazdu do przyjmującego państwa członkowskiego.
- 82 Na wstępie należy przypomnieć, że, jak wynika z jej motywów 1, 4 i 11, dyrektywa 2004/38 ma na celu ułatwienie korzystania z podstawowego i indywidualnego prawa do swobodnego przemieszczania się i pobytu na terytorium państw członkowskich, przyznanego obywatelom Unii bezpośrednio przez traktat.

- 83 Ponadto, jak podkreśla motyw 5 dyrektywy 2004/38, prawo wszystkich obywateli Unii do swobodnego przemieszczania się i pobytu na terytorium państw członkowskich powinno być również zagwarantowane członkom ich rodzin bez względu na przynależność państwową, aby korzystanie z niego mogło odbywać się z zachowaniem obiektywnych warunków godności.
- 84 Uwzględniając kontekst i cele założone w dyrektywie 2004/38, przepisy tej dyrektywy nie mogą być poddawane wykładni zawężającej i w każdym razie nie mogą być pozbawione skuteczności (zob. podobnie ww. wyrok w sprawie Eind, pkt 43).
- 85 Artykuł 3 ust. 1 dyrektywy 2004/38 stanowi, że dyrektywę tę stosuje się w odniesieniu do wszystkich obywateli Unii, którzy przemieszczają się do innego państwa członkowskiego lub przebywają w innym państwie członkowskim niż państwo członkowskie, którego są obywatelami, oraz do członków ich rodziny, jak zdefiniowano w art. 2 ust. 2, którzy im towarzyszą lub do nich dołączają.
- 86 Artykuły 6 i 7 dyrektywy 2004/38 odnoszące się, odpowiednio, do prawa pobytu przez okres nieprzekraczający trzech miesięcy i prawa pobytu przez okres przekraczający trzy miesiące wymagają, aby członkowie rodziny obywatela Unii, którzy nie mają obywatelstwa jednego z państw członkowskich, „towarzyszyli” mu lub „dołączyli” do niego w przyjmującym państwie członkowskim dla skorzystania w nim z prawa pobytu.
- 87 Po pierwsze, żaden z tych przepisów nie wymaga, żeby obywatel Unii założył rodzinę zanim przeniesie się do przyjmującego państwa członkowskiego po to, aby członkowie jego rodziny, obywatele państw trzecich mogli skorzystać z praw ustanowionych w rzeczonyj dyrektywie.
- 88 Przeciwnie, stanowiąc, że członkowie rodziny obywatela Unii mogą dołączyć do niego w przyjmującym państwie członkowskim, prawodawca wspólnotowy uznał, że obywatel Unii może założyć rodzinę dopiero po skorzystaniu z prawa swobodnego przemieszczania się.

- 89 Taka wykładnia jest zgodna z celem dyrektywy 2004/38, jakim jest ułatwienie korzystania z podstawowego prawa pobytu obywateli Unii w państwie członkowskim innym niż państwo członkowskie, którego obywatelstwo posiadają. Jeżeli bowiem obywatel Unii zakłada rodzinę po osiedleniu się w przyjmującym państwie członkowskim, odmowa ze strony tego państwa wydania zezwolenia członkom jego rodziny, którzy są obywatelami państw trzecich, na dołączenie do niego w tym państwie mogłaby zniechęcić tego obywatela do dalszego pobytu w tym państwie i skłonić go do opuszczenia tego państwa, tak aby mógł prowadzić życie rodzinne w innym państwie członkowskim lub państwie trzecim.
- 90 Należy zatem stwierdzić, że obywatele państw trzecich będący członkami rodziny obywatela Unii mają, na podstawie dyrektywy 2004/38, prawo dołączenia do tego obywatela Unii w przyjmującym państwie członkowskim, niezależnie od faktu, czy osiadł on w tym państwie przed założeniem lub po założeniu rodziny.
- 91 Po drugie, należy zbadać, czy obywatel państwa trzeciego, w sytuacji gdy wjechał do państwa członkowskiego, zanim stał się członkiem rodziny obywatela Unii przebywającego w tym państwie członkowskim, towarzyszy temu obywatelowi Unii lub dołącza do niego w rozumieniu art. 3 ust. 1 dyrektywy 2004/38.
- 92 Bez znaczenia jest fakt, czy obywatele państw trzecich, będący członkami rodziny obywatela Unii, wjechali do przyjmującego państwa członkowskiego przed lub po tym, jak zostali członkami rodziny tego obywatela Unii, gdyż odmowa ze strony przyjmującego państwa członkowskiego przyznania im prawa pobytu również może zniechęcić rzeczonoego obywatela Unii do dalszego pobytu w tym państwie członkowskim.
- 93 Wobec konieczności powstrzymania się od zawężającej wykładni przepisów dyrektywy 2004/38 i pozbawienia tych przepisów skuteczności zwrot „członk[owie] [...] rodziny [obywatela Unii], [...] którzy [mu] towarzyszą lub do [niego] dołączają”, znajdujący się w art. 3 ust. 1 wskazanej dyrektywy, należy interpretować jako obejmujący zarówno członków rodziny obywatela Unii, którzy wjechali razem z nim do przyjmującego państwa członkowskiego, jak i tych, którzy przebywają z nim w tym państwie członkowskim, bez konieczności rozróżniania w tym drugim przypadku,

czy obywatele państw trzecich wjechali do rzeczonoego państwa członkowskiego przed lub po przybyciu obywatela Unii, czy też przed lub po tym, jak zostali członkami jego rodziny.

- 94 Zastosowanie dyrektywy 2004/38 wyłącznie do członków rodziny obywatela Unii, którzy „towarzyszą” mu lub „dołączają” do niego, jest zatem równoznaczne z ograniczeniem prawa wjazdu i prawa pobytu członków rodziny obywatela Unii w państwie członkowskim, w którym on przebywa.
- 95 Jeżeli obywatel państwa trzeciego, będący członkiem rodziny obywatela Unii, wywodzi z dyrektywy 2004/38 prawo wjazdu i prawo pobytu w przyjmującym państwie członkowskim, państwo to może ograniczyć to prawo wyłącznie z zachowaniem art. 27 i 35 tej dyrektywy.
- 96 Zachowanie rzeczonoego art. 27 jest konieczne w szczególności, jeżeli państwo członkowskie pragnie nałożyć karę na obywatela państwa trzeciego z uwagi na naruszenie przez niego przepisów krajowych w przedmiocie imigracji przy wjeździe lub pobycie na terytorium tego państwa, zanim został on członkiem rodziny obywatela Unii.
- 97 Jednakże, nawet jeśli indywidualne zachowanie danej osoby nie uzasadnia podjęcia środków motywowanych względami porządku publicznego lub bezpieczeństwa publicznego w rozumieniu art. 27 dyrektywy 2004/38, państwo członkowskie ma prawo zdecydować o zastosowaniu wobec tej osoby innych kar, które nie naruszają swobody przemieszczania się i pobytu, takich jak kara grzywny, pod warunkiem że będą one proporcjonalne (zob. podobnie ww. wyrok w sprawie MRAX, pkt 77 oraz przytoczone tam orzecznictwo).
- 98 Po trzecie, ani art. 3 ust. 1, ani żaden inny przepis dyrektywy 2004/38 nie zawiera wymogów co do miejsca, w którym zawierany jest związek małżeński obywatela Unii i obywatela państwa trzeciego.

- 99 Na pytanie drugie należy zatem odpowiedzieć, że wykładni art. 3 ust. 1 dyrektywy 2004/38 należy dokonywać w ten sposób, że obywatel państwa trzeciego, będący współmałżonkiem obywatela Unii zamieszkującego w państwie członkowskim, którego obywatelstwa nie posiada, i towarzyszący temu obywatelowi Unii lub dołączający do niego, korzysta z przepisów rzeczonyj dyrektywy, niezależnie od miejsca i daty zawarcia przez nich związku małżeńskiego oraz sposobu, w jaki ten obywatel państwa trzeciego wjechał do przyjmującego państwa członkowskiego.

W przedmiocie pytania trzeciego

- 100 W świetle odpowiedzi udzielonej na pytanie drugie nie jest konieczne udzielanie odpowiedzi na pytanie trzecie.

W przedmiocie kosztów

- 101 Dla stron postępowania przed sądem krajowym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed tym sądem, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż poniesione przez strony postępowania przed sądem krajowym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (wielka izba) orzeka, co następuje:

- 1) Dyrektywa 2004/38/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie prawa obywateli Unii i członków ich rodzin do swobodnego przemieszczania się i pobytu na terytorium państw członkowskich,**

zmieniająca rozporządzenie (EWG) nr 1612/68 i uchylająca dyrektywy 64/221/EWG, 68/360/EWG, 72/194/EWG, 73/148/EWG, 75/34/EWG, 75/35/EWG, 90/364/EWG, 90/365/EWG i 93/96/EWG, sprzeciwia się obowiązywaniu przepisów państwa członkowskiego, które wymagają, dla skorzystania z przepisów tej dyrektywy, aby obywatel państwa trzeciego, będący współmałżonkiem obywatela Unii zamieszkującego w tym państwie członkowskim, którego obywatelstwa nie posiada, przebywał wcześniej zgodnie z prawem w innym państwie członkowskim, przed jego przybyciem do przyjmującego państwa członkowskiego.

- 2) Wykładni art. 3 ust. 1 dyrektywy 2004/38 należy dokonywać w ten sposób, że obywatel państwa trzeciego, będący współmałżonkiem obywatela Unii zamieszkującego w państwie członkowskim, którego obywatelstwa nie posiada, i towarzyszący temu obywatelowi Unii lub dołączający do niego, korzysta z przepisów rzeczonyj dyrektywy, niezależnie od miejsca i daty zawarcia przez nich związku małżeńskiego oraz sposobu, w jaki ten obywatel państwa trzeciego wjechał do przyjmującego państwa członkowskiego.

Podpisy